

Ronde Tafel Gesprek Gevolgen van het nieuwe GLB voor Nederland Inbreng Natuur- en milieuorganisaties

De Natuur- en Milieuorganisaties verzoeken de Tweede Kamer het volgende:

1. Het GLB budget volledig in te zetten om de benodigde transitie naar een duurzame landbouw te operationaliseren en via resultaatgerichte beloning de noodzakelijke omslag in gang te zetten.
2. Ambitieuze basisvoorwaarden voor bescherming van milieu, klimaat en biodiversiteit te stellen als instapniveau om in aanmerking te komen voor GLB resultaatbeloning.
3. Een gebiedsaanpak als onderdeel van het GLB instrumentarium uit te werken, zowel via pijler 1 als 2, inclusief resultaatgerichte beloning op gebiedsniveau, aansluitend bij de systematiek van de collectieven en met concrete prikkels om samenwerking op gebiedsniveau met terreinbeheerders, maatschappelijke organisaties, bewoners te stimuleren.
4. Een monitoringssystematiek te ontwikkelen die inzicht geeft in prestaties en resultaten, voortgang meet op de beleidsdoelen (telt het op?), ingezet kan worden voor tijdige bijsturing én ook door keten- en marktpartijen ingezet kan worden, zodat stapeling van beloning op basis van dezelfde indicatoren mogelijk is.

Subsidies uit het Gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) houden het natuurverlies in Nederland in stand. Het merendeel van de 750 miljoen euro die Nederlandse boeren nu nog jaarlijks ontvangen gaat naar gebieden waar de druk op natuur door de landbouw het grootst is.¹

Natuur- en milieuorganisaties pleiten daarom voor een grondige vergroening van het GLB. Door boeren te belonen voor hun prestaties op het gebied van natuur, klimaat, landschap en milieu komt belastinggeld ten goede aan een gezonde leefomgeving en een goede reputatie van boeren. De hervorming van het GLB is ook in het belang van boeren. De landbouw is alleen toekomstbestendig met een gezonde bodem, schoon water en insecten om gewassen te bestuiven.

Ook de breed gedragen Kabinetsvisie voor Landbouw, Natuur en Voedsel stelt dat er een omslag nodig is voor een toekomstbestendige landbouw die tegemoet komt aan wat de samenleving, natuur, bodem, water en ecosysteem vragen. Nederland kan koploper worden op het gebied van een

¹ Het Europees landbouwbeleid en biodiversiteit, studie door Wageningen Environmental Research (Alterra) in opdracht van het Wereld Natuur Fonds <http://edepot.wur.nl/422584>

duurzame landbouw die kringlopen sluit, functionele agrobiodiversiteit zoals een gezonde bodem versterkt en gunstige leefgebieden creëert voor wilde planten en dieren. Om de noodzakelijke transitie in gang te zetten, is het nu zaak de visie te operationaliseren door de geschetste stip op de horizon te vertalen naar concrete doelen en het realiseren van de beleidsdoelstellingen op het gebied van natuur, milieu, klimaat en landschap.

Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) is een van de belangrijkste instrumenten om de benodigde transitie, zoals ook in de LNV visie aangegeven, te operationaliseren en aan te jagen. En er zo voor te zorgen dat de grondgebonden sectoren (veehouderij en akkerbouw) wél een significante bijdrage gaan leveren aan het herstel van biodiversiteit en het verminderen van de druk vanuit de landbouw op de kwaliteit van water, lucht en bodem. Hiermee neemt ook de beleidscoherentie toe wat betreft andere Europese doelstellingen zoals de Vogel- en Habitatrichtlijn, Natura2000, het Nitraat Actie Programma, het Klimaatakkoord van Parijs, de Kaderrichtlijn Water, de Europese Landschapsconventie.

Het nemen en afstemmen van maatregelen op gebiedsniveau vergroot de samenhang en daarmee de positieve effecten voor natuur, landschap en milieu. De gebiedscollectieven kunnen daarin een belangrijke rol spelen als blijkt dat hun aanpak van de afgelopen jaren meetbaar heeft bijgedragen aan het herstel van biodiversiteit en landschappelijke kwaliteit. Een gebiedsgerichte aanpak kan de doelrealisatie versterken en zou dus een integraal onderdeel moeten zijn van de uitwerking van het GLB instrumentarium.

De ontwikkeling van een adequate monitoringssystematiek is een belangrijke randvoorwaarde voor een effectief GLB instrumentarium. Allereerst om inzicht te krijgen in hoe prestaties van boeren optellen tot impact voor natuur-, klimaat-, landschaps- en milieudoelen op nationaal en Europees niveau. De systematiek van meten is daarnaast ook van belang voor het legitimeren van het belonen van boeren met publieke gelden. Een eenduidig meetinstrument – op basis van een integrale set van Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) – houdt de regel- en rapportagedruk minimaal en kan zowel voor het GLB als door ketenpartijen en andere belanghebbenden ingezet worden voor resultaatgerichte beloning. De Biodiversiteitsmonitor voor de melkveehouderij² is een voorbeeld van een integrale set van KPI's die prestaties meetbaar en beloonbaar maakt.

Om het GLB instrumentarium te verbinden aan de uitwerking van de LNV visie en de doelrealisatie zo groot mogelijk te maken, verzoeken de Natuur- en Milieuorganisaties de Tweede Kamer het volgende:

1. Het GLB budget volledig in te zetten om de benodigde transitie naar een duurzame landbouw te operationaliseren en via resultaatgerichte beloning de noodzakelijke omslag in gang te zetten.
2. Ambitieuze basisvoorwaarden voor bescherming van milieu, klimaat en biodiversiteit te stellen als instapniveau om in aanmerking te komen voor GLB resultaatbeloning.
3. Een gebiedsaanpak als onderdeel van het GLB instrumentarium uit te werken, zowel via pijler 1 als 2, inclusief resultaatgerichte beloning op gebiedsniveau, aansluitend bij de systematiek van de collectieven en met concrete prikkels om samenwerking op gebiedsniveau met terreinbeheerders, maatschappelijke organisaties, bewoners te stimuleren.
4. Een monitoringssystematiek te ontwikkelen die inzicht geeft in prestaties en resultaten, voortgang meet op de beleidsdoelen (telt het op?), ingezet kan worden voor tijdige bijsturing én ook door keten- en marktpartijen ingezet kan worden, zodat stapeling van beloning op basis van dezelfde indicatoren mogelijk is.

² <http://biodiversiteitsmonitormelkveehouderij.nl/>